

01.07.2020

Norme metodologice de compilare a sintezei monetare

I. Definiții, structură și clasificare

Baza metodologică de compilare a sintezei monetare corespunde standardelor analitice de prezentare a datelor privind statistica monetară și financiară ale Fondului Monetar Internațional (FMI), fiind în concordanță cu termenii, scopul, metodele, clasificările internaționale prevăzute în Manualul privind statistica monetară și financiară (MFSM a. 2000), precum și Manualul și ghidul de compilare a datelor pentru statistica monetară și financiară (MGFSM a. 2016).

Sinteza monetară ^[1] este o reprezentare a activelor și obligațiilor elaborată în baza datelor evidenței contabile analitice de la sfârșitul perioadei de raportare și corespunde înregistrărilor din bilanțul contabil al Băncii Naționale a Moldovei (BNM), bilanțurilor băncilor licențiate din Republica Moldova, precum și ale băncilor în proces de lichidare. Criteriile de grupare a conturilor bilanțiere în cadrul sintezei monetare sunt: rezidența, instrumentul financiar, sectorul și moneda.

Conform criteriului de rezidență al participanților la tranzacții, în sinteza monetară se identifica două blocuri distincte: active externe nete și active interne nete. În cazul în care participanții la tranzacțiile cu BNM, băncile licențiate sau cu cele în proces de lichidare sunt nerezidenți, soldul operațiunilor cu aceștia va fi reflectat la activele externe nete. Termenul de nerezident este definit în conformitate cu articolul 3 alin. (10) din Legea nr. 62 din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară.

Rezultatul tranzacțiilor dintre BNM, băncile licențiate și băncile în proces de lichidare și rezidenți este reflectat în sinteza monetară conform sectorului de activitate. În scopul analizei statistice și economice, sectoarele economiei Republicii Moldova sunt clasificate în corespundere cu activitatea primară desfășurată, după cum urmează:

- I. Sectorul societăților financiare ;
- II. Sectorul administrației publice ;
- III. Sectorul societăților nefinanciare;
- IV. Alte sectoare rezidente.

I. Sectorul societăților financiare include instituțiile financiare bancare, precum și organizațiile mediului financiar nebanca rezident, a căror activitate de bază constă în intermedierea financiară sau o altă activitate financiară auxiliară și include următoarele subsectoare:

1. Banca centrală - Banca Națională a Moldovei;
 2. Băncile și alte instituții financiare – instituții care acceptă depozite, exclusiv banca centrală;
 3. Mediul financiar nebanca cuprinde societățile de asigurare, fondurile nestatale de pensii, alți intermediari financiari și auxiliari financiari:
- **societăți de asigurare** reprezintă organizațiile a căror activitate constă, în principal, în oferirea, negocierea și încheierea de contracte de asigurare și reasigurare, încasarea de prime, lichidarea de daune, efectuarea de acțiuni de regres și recuperare;
 - **fonduri nestatale de pensii** sunt organizații necomerciale care se ocupă cu colectarea și evidența contribuțiilor financiare depuse benevol de persoanele fizice sau juridice, în numele acestora și care asigură sporirea acestor mijloace pentru plata pensiei suplimentare;

alți intermediari financiari includ:

- **organizații de creditare nebanca** – societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată, care desfășoară cu titlu profesional doar activități de creditare nebanca: acordare de credite nebanca și leasing financiar;
- **asociații de economii și împrumut** - organizații necomerciale cu statut juridic special, constituite benevol de persoane

fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoriile licențelor pe care le dețin;

- **fonduri de investiții** – societăți pe acțiuni, participanți profesioniști pe piața valorilor mobiliare care atrag mijloace prin plasarea acțiunilor proprii, exercită sistematic investirea și reinvestirea mijloacelor atrase în valori mobiliare ale altor rezidenți și în care media anuală a valorilor mobiliare ale altor emitenți în valoarea de bilanț a activelor totale ale fondurilor de investiții constituie cel puțin 35 la sută;
- **auxiliari financiari** – instituții financiare a căror activitate este legată de intermedierea financiară, dar fără a fi ele însele intermediari financiari.

II. Sectorul administrației publice include unitățile instituționale a căror funcție principală este de a produce bunuri și servicii non-piață destinate consumului individual și colectiv și de a efectua operațiuni de redistribuire a veniturilor statului. Resursele lor provin din contribuțiile obligatorii vărsate de unitățile care aparțin altor sectoare instituționale. Acest sector instituțional se împarte în două subsectoare:

1. Organele administrației publice centrale;
2. Organele administrației publice locale.

III. **Sectorul societăților nefinanciare** cuprinde unitățile instituționale nefinanciare care au funcția de a produce bunuri și servicii nefinanciare destinate pieței și ale căror resurse principale provin din vânzarea acestora. Acest sector include societățile comerciale, inclusiv filiale, reprezentanțele acestora, precum și societățile comerciale afiliate care au ca scop principal producerea, comercializarea mărfurilor și acordarea de servicii nefinanciare, și constă din două subsectoare:

1. **Societățile comerciale nefinanciare cu capitalul majoritar public** includ societățile comerciale, precum și societățile comerciale afiliate care sunt controlate de organele administrației publice în cazul în care ultimele au dreptul de proprietate de mai mult de 50 la sută din capitalul societăților;
2. **Societățile comerciale nefinanciare** cu capitalul majoritar privat includ societățile comerciale a căror pondere mai mare de 50 la sută din capital aparține sectorului privat sau capitalului străin.

IV. **Alte sectoare rezidente includ următoarele subsectoare:**

1. **Gospodării ale populației** care cuprind persoane sau grupuri de persoane atât în calitate de consumatori, cât și, eventual, de întreprinzători. La acest subsector se atribuie:
 - **persoanele fizice** sau grupuri de persoane fizice care folosesc aceeași locuință, consumă în colectiv bunuri și servicii și, eventual, produc bunuri și/sau servicii nefinanciare exclusiv pentru consumul propriu;
 - **persoanele fizice** care practică activitate organizate sub forma asociațiilor de persoane fără personalitate juridică și care sunt producători de bunuri și/sau servicii pentru piață, și anume, întreprinderile individuale, gospodăriile țărănești, deținătorii de patentă, notarii, avocații, executorii judiciari etc.
2. **Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației** grupează unitățile instituționale care prestează servicii gratuite pentru gospodării și ale căror resurse provin din contribuțiile voluntare efectuate de gospodării și din veniturile din proprietate și cuprind organizațiile necomerciale care deservește gospodăriile populației: sindicatele, partidele politice, cultele religioase, asociațiile culturale și sportive etc.

Sistemul de clasificare:

Sinteza monetară este prezentată sub următoarele forme agregate:

- Sinteza monetară pe Banca Națională a Moldovei (I).
- Sinteza monetară pe sistemul bancar (II).

I. Sinteza monetară pe Banca Națională a Moldovei

1. **Activele externe nete** reprezintă valoarea cumulativă a soldurilor operațiunilor active (+) și pasive (-) între BNM și nerezidenți în valută convertibilă, neconvertibilă și în lei (a + b).

a) Activele oficiale de rezervă nete includ (i - ii):

i. **Active oficiale de rezervă** reprezintă rezervele internaționale ale Republicii Moldova, care includ:

- aur monetar;
- Drepturile Speciale de Tragere (DST);
- numerar în valută;
- depozite plasate la nerezidenți;
- titluri de valoare emise de nerezidenți;
- poziția de rezervă la FMI;
- alte cereri față de nerezidenți.

ii. **Obligațiunile externe** constau din:

- creditele primite de la FMI;
- sursele Directoratului Liniei de Credit;

b) **Alte active externe nete** reprezintă diferența altor active și pasive ale BNM aferente nerezidenților.

2. **Activele interne nete** includ cererile interne nete ale BNM și alte articole nete (a + b).

a) **Cereri interne nete** includ (i + ii):

i. **Cererile nete față de guvern** reprezintă diferența între cererile și obligațiunile BNM față de Guvernul Republicii Moldova.

• Cererile față de guvern includ valorile mobiliare de stat emise după convertirea creditelor acordate anterior de BNM, precum și valorile mobiliare emise în baza Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015.

• Obligațiunile față de guvern includ soldurile fondurilor pe conturile bugetului de stat și ale bugetelor organelor administrației publice locale, precum și depozitele și alte fonduri atrase de la organele de stat în moneda națională și în valută.

ii. **Cererile nete față de bănci** includ diferența dintre creditele acordate de către BNM băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție și locuințe (CCL), valorile mobiliare procurate în Repo, creditele "overnight" și suma certificatelor emise de BNM, precum și scontul acestora;

b) **Alte articole (nete)** reprezintă cererile față de sectorul privat, conturile de capital, inclusiv rezervele totale și rezervele speciale, diferența aferentă reevaluării valutei, precum și soldul tranzacțiilor care nu au fost incluse în pozițiile sus-menționate.

3. **Baza monetară în sensul larg** reprezintă obligațiunile monetare și de credit ale BNM și include următorii indicatori monetari:

- a) **bani în circulație**, ce includ numerarul emis de BNM, cu excepția sumelor de numerar în casa BNM;
- b) **rezervele bancare**, ce includ rezervele obligatorii și alte rezerve formate în corespundere cu soldul conturilor "Loro" ale băncilor rezidente;
- c) **depozite ale organizațiilor rezidente plasate la BNM**, care se includ în masa monetară în sensul larg;
- d) **depozitele "overnight"** ale băncilor;
- e) **rezervele obligatorii în valută**;
- f) **alte depozite în BNM** care aparțin altor sectoare ale economiei.

II. Sinteza monetară pe sistemul bancar

1. **Activele externe nete** reprezintă valoarea cumulativă a soldurilor operațiunilor active (+) și pasive (-) ale BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare în raport cu nerezidenții, denominate în moneda națională și în valută (a + b).

a) **Activele oficiale de rezervă nete** reprezintă diferența dintre soldul cererilor față de nerezidenți și cel al obligațiunilor față de nerezidenți.

I. **Cererile față de nerezidenți** includ activele străine ale autorității monetare și ale băncilor: aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST), valută în numerar, depozite (inclusiv conturile NOSTRO), obligațiuni (valori mobiliare de stat, corporative), credite și împrumuturi, acțiuni și alte forme de participare la capital, alte cereri.

II. **Obligațiunile față de nerezidenți** includ toate tipurile de obligațiuni ale autorității monetare și ale băncilor față de nerezidenți: depozite, titluri de creanță, credite, împrumuturi, obligațiuni pentru DST distribuite și alte obligațiuni.

b) **Alte active externe nete** includ alte solduri active și pasive aferente nerezidenților, în valută, inclusiv articole în valută neconvertibilă ale sistemului bancar.

2. **Activele interne nete** reprezintă soldul cererilor interne și al altor articole (nete) (a + b).

a) **Cererile interne** includ toate cererile nete ale sistemului bancar față de guvern și față de economia națională, în moneda națională și în valută (i + ii).

i. **Cererile nete față de guvern** reprezintă diferența dintre cererile și obligațiunile sistemului bancar (inclusiv ale BNM) față de guvern.

- Cererile față de guvern includ investițiile sistemului bancar în valori mobiliare ale Guvernului Republicii Moldova, creditele și alte creanțe ale BNM și ale băncilor licențiate către autoritățile publice: titluri de creanță, împrumuturi și alte cereri.

- Obligațiunile față de guvern includ soldurile bugetului, depozitele și alte fonduri în moneda națională și în valută ale organelor administrației publice ale Republicii Moldova și ale administrațiilor locale, fondurile de stat și alte fonduri extrabugetare atrase de sistemul bancar.

ii. **Cererile nete față de economia națională** reprezintă cererile sistemului bancar al Republicii Moldova (inclusiv ale băncilor în proces de lichidare), în moneda națională și în valută, față de societățile comerciale nefinanciare cu capital majoritar public sau privat, față de mediul financiar nebanca și față de alte sectoare rezidente. Acest capitol include:

- credite și împrumuturi (inclusiv datorii restante), dobânzi restante aferente creditelor;
- titluri de creanță și acțiuni;
- alte cereri.

b) **Alte articole (nete)** includ soldurile aferente operațiunilor active și pasive ce nu au fost incluse în agregatele sus-menționate, precum și corecțiile de consolidare, soldul depozitelor în băncile în proces de lichidare care sunt excluse din masa monetară.

3. **Masa monetară (M3)** reprezintă un set de mijloace de plată general acceptate în economie sau valoarea mijloacelor bănești în numerar și fără numerar aflate în circulație.

Structura masei monetare (M3) este determinată de BNM prin relația dintre agregatele monetare după cum urmează:

> **Banii în circulație în afara sistemului bancar (M0)** - numerarul pus în circulație de către BNM, cu excepția numerarului aflat în casa BNM și în casele băncilor din Republica Moldova.

> **Masa monetară (M1)** – agregatul monetar care include numerarul în circulație în afara sistemului bancar (agregatul monetar M0) și soldurile în moneda națională pe conturile de decontare, conturile curente ale persoanelor juridice, ale persoane fizice care practică activitate și ale persoanelor fizice rezidente la băncile din Republica Moldova.

> **Masa monetară (M2)** – masa monetară în definiția națională, care include agregatul monetar M1, soldurile, în moneda națională, ale conturilor depozitelor la termen și alte fonduri atrase la termen de la populație, organizații nefinanciare și financiare (cu excepția băncilor) rezidente, precum și instrumente ale pieței monetare.

> **Masa monetară (M3)** – suma agregatului monetar M2 și a tuturor depozitelor în valută plasate de rezidenți în băncile din Republica Moldova.

II. Datele cuprinse

— Unitățile cuprinse

Sinteza monetară pe sistemul bancar cuprinde datele BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare din Republica Moldova.

— Tranzacțiile cuprinse

Sinteza monetară pe sistemul bancar include toate operațiunile înregistrate în bilanțul contabil al BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare din Republica Moldova.

— Aria geografică cuprinsă

Sinteza monetară pe sistemul bancar cuprinde băncile din Republica Moldova, cu excepția băncilor care activează pe teritoriul Transnistriei.

— Unitatea de măsură și modul de diseminare

Sinteza monetară este prezentată în milioane lei moldovenești și este disponibilă lunar pe pagina web a Băncii Naționale a Moldovei.

III. Principii de contabilitate

Evidența contabilă în BNM și în băncile din Republica Moldova este ținută conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), în baza metodei contabilității de angajamente.

Evaluarea instrumentelor financiare se face conform prevederilor SIRF, ținând cont de clasificarea acestora.

Evaluarea instrumentelor financiare în valută: Stocurile valutare se reevaluează zilnic la cursul oficial al leului moldovenesc stabilit de BNM.

Provizioanele: Rezervele generale și specifice (provizioanele) ale BNM și ale băncilor în sinteza monetară se includ în alte articole.

IV. Sursa datelor

Datele incluse în sinteza monetară a BNM reprezintă o consolidare analitică a bilanțului BNM. Datele pentru sinteza pe sistemul bancar sunt obținute din rapoartele standardizate privind statistica monetară, în care conturile sunt grupate după principii de rezidență, valută, instrumente financiare și sector. Băncile țin evidența contabilă în conformitate cu Planul de conturi al evidenței contabile în băncile licențiate din Republica Moldova din 26.03.1997 (cu modificările și completările ulterioare), fapt care facilitează colectarea și clasificarea calitativă a datelor.

V. Sinteza datelor

BNM efectuează colectarea datelor băncilor în conformitate cu articolul 11 alin. (1) și articolul 27 alin. (1) lit.c) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, precum și cu articolul 84 alin. (1) din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor, conform cărora băncile sunt obligate să prezinte BNM rapoarte în forma, conținutul și termenele stabilite de către BNM. Rapoartele lunare ale băncilor privind statistica monetară sunt expediate în termene stabilite în punctul 9 din Instrucțiunea cu privire la modul de completare de către băncile licențiate a Raportului privind statistica monetară.

Datele din rapoarte sunt verificate de BNM utilizând teste analitice. De regulă, compilarea datelor se finalizează în decursul a 14 zile în cazul datelor BNM și a 20 zile în cazul datelor aferente sistemului bancar, după care are loc procesul de diseminare a acestora.

În cazul modificărilor survenite în baza constatărilor auditului, sinteza monetară va fi modificată și diseminată repetat.

VI. Planurile de perfecționare

Modificări recente:

Datele din sinteza monetară sunt reflectate ținând cont de ultimele modificări ale Planului de conturi al BNM (Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 98 din 04.04.2019 – în vigoare din 04.04.2019) și ale Planului de conturi al evidenței contabile în băncile licențiate din Republica Moldova (Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 307 din 07.12.2017 – în vigoare din 01.01.2018).

BNM a implementat rețeaua locală de informare și de comunicare cu băncile în scopul dezvoltării pieței interbancare și perfecționării difuzării datelor bancare.

Periodic sunt revizuite actele normative care reglementează forma și conținutul rapoartelor prezentate la BNM în vederea producerii statisticilor monetare și financiare.

Метки

[active interne](#) ^[2]

[active externe](#) ^[3]

[agregate monetare](#) ^[4]

[sistem bancar](#) ^[5]

[masa monetară](#) ^[6]

[baza monetara](#) ^[7]

[metodologie](#) ^[8]

[sinteza](#) ^[9]

Источник УРЛ:

<http://bnm.md/ru/node/50754>

Ссылки по теме:

[1] <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dpmc/DPMC11.xhtml> [2] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=active interne](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=active interne) [3] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=active externe](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=active externe) [4] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=agregate monetare](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=agregate monetare) [5] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=sistem bancar](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=sistem bancar) [6] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=masa monetară](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=masa monetară) [7] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=baza monetara](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=baza monetara) [8] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=metodologie](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=metodologie) [9] [http://bnm.md/ru/search?hashtags\[0\]=sinteza](http://bnm.md/ru/search?hashtags[0]=sinteza)